

Kuoleman rituaalit mediayhteiskunnassa

Dosentti, FT Johanna Sumiala
Sosiaalitieteiden laitos/Viestinnän oppiaine
Helsingin yliopisto
johanna.sumiala@helsinki.fi

Rituaalin tutkimuksen historiaa

- Tutkimuksen historiaa 1800-1900 luvun alku (antropologia, sosiologia, teologia)
- Rituaalit primitiivisissä yhteiskunnissa (esi-moderni, heimot)
- Rituaalien tutkimus modernissa yhteiskunnassa (Durkheim, ranskalainen pyhä koulu)
- Modernisaatio, Urbanisaatio, Teknologian kehitys, Järki, Autenttisuus, Maallistuminen
- Rituaalin kritiikkiä:
  1. Moderni vs. traditionaali
  2. Universalismi vs. partikularismi
  3. Marxismi
  4. Strukturalismi
  5. Funktionalismin kritiikki

Moderni yhteiskunta vs. kuoleman rituaalit

Yhteiskunta on moderni silloin kun sen riippuvuus yhteisesti jaetuista (uskonnollisista!) uskomuksista ja näitä uskomuksia esittävästä rituaaleista katkeaa tai lähes menettää merkityksensä. Tästä näkökulmasta katsottuna rituaalit ovat arkaaisia, taikauskoisia esimodernin mielenmaiseman jäänteitä, jotka ovat soveltamattomassa ristiriidassa rationalistisen, maallisen ja yksilöllistä valintaa korostavan yhteiskuntamallin kanssa.

Chaney (1986)

- Modernisaatio
- Maallistuminen
- Medialisaatio

Akateeminen rituaalin kritiikki ...mutta modernin "todellisuus"

- Elämän epävarmuus
- Arjen lumo (kaipuu)
- Nostalgia
- Tuhoutumisen pelko

In Loving Memory of Utøya victims, Oslo bombing 22 July 2011 Mitt Lille Land

- <http://www.youtube.com/watch?v=W1bz59InPVA&feature=related:77>
- Lataaja: [TheArnavKhushiscene](#), 24.07.2011
- "We will always remeber you!"
- we are wih you. the german people.
- [Schichterhannes](#) 2 kuukautta sitten
- I feel so sorry for those people, I dont know anyone.. but I think no one deserves that. A lot of young people died.. I am only 14 myself.. I cant imagine.. if my friends died.. I am with you. I'm dutch.
- [HennyhoudvanJB](#) 2 kuukautta sitten

Kuoleman ritualisoituminen mediassa

- KUOLEMAN RITUAALI (surun dramatisointi ja esittäminen)
- SURUN SYMBOLIT (kukat, kynttilät, kuninkaallinen perhe, liekki)
- MYYTTI (viattoman kärsimys, nuoren kuolema)
- PYHÄ (yhteisö, "kansakunta")

Kuoleman rituaalit mediayhteiskunnassa – erilaisia jäsenyyksiä

- Kuoleman rituaalien neljä tehtävää:
- Auttaa yksilöjä ja yhteiskuntaa selviämään menetyksestä
- Auttaa yksilöjä ja yhteisöä selviämään tuhoutumisen pelosta
- Siirtää ruumis elävän yhteisön jäsenen kategoriasta (muistoihin, esi-isiin, henkiin, tuonpuoleiseen)
- Auttaa yksilöä ja yhteisöä käsittelemään kuoleman aiheuttamia yhteisöllisiä ja kulttuurisia seurauksia
- Hertz, Gennep, Turner

Kuoleman rituaalit mediayhteiskunnassa

- Kuoleman rituaalien medialisoituminen eli mediavälitteistyminen
- Julkinen kuolema?
- Poikkeuksellinen?
- Mediaspektaakkeli?
- Kuoleman tämänpuoleistuminen (Taylor)
- Symbolinen kuolemattomuus

Kuoleman rituaalit mediayhteiskunnassa

- Kuoleman rituaalit globalisaation aikana vs. kansalliset tai paikalliset kuoleman rituaalit
- Notkea rakenne?
- Hetkellinen toisto?
- Kuoleman rituaalien mediologiikka?
- Kuoleman rituaalin aika mediassa (syklinen)
- Kuoleman rituaalin paikka mediassa (ubiikki)
- Osallistuminen mediavälitteisiin rituaaleihin
- Keskusta – Periferia
- Rihmastot

Kysymyksiä

- Kuka orkestroi kuoleman rituaaleja?
- Ketkä ovat kuoleman rituaalien osallistujia?
- "papisto" vs. amatöörit
- Uudet toimijat, uudet hierarkiat?
- Millaisia medioituja yhteisöjä syntyy rituaalien ympärille?
- Median valta?
- Peittävätkö vai kirkastavatko kuoleman rituaalit yhteisöä?

Kuoleman rituaalit mediayhteiskunnassa

- Esittävät/dramatisoivat yhteiskunnan moraalista ja emotionaalista järjestystä – toisaalta vahvistaa olemassa olevaa valtaa – mutta samalla sisältää muutoksen mahdollisuuden.
- Millaiseksi muodostuu yhteisesti jaettu kuviteltu ympärillä?
- Kuoleman rituaalien tehtävät?